

Being clever but not tricky? Bava Batra 84b פקח.ת ורמאי.ת

The mishnah on Bava Batra 84b discusses the possibility of a consumer acting in a clever manner to pre-empt the seller from canceling the transaction. What is the meaning of this category of being clever (פקח.ת), and how is it different from being a trickster (רמאי), which is considered problematic?

Questions? Comments? Email dinanddaf@gmail.com

1. משנה ב"ב ה:ז

המוכר פירות לחבירו משך ולא מדד קנה מדד ולא משך לא קנה אם היה פקח שוכר את מקומן...

This mishnah discusses several methods of acquiring movable property. With regard to one who sells produce to another, if the buyer pulled the produce but did not measure it, the buyer has acquired the produce through the act of acquisition of pulling. If the buyer measured the produce but did not pull it, the buyer has not acquired it, and either the seller or the buyer can decide to rescind the sale. If the buyer is **perspicacious** and wants to acquire the produce without having to pull it, and wishes to do so before the seller could change their mind and decide not to sell, the buyer rents the place where the produce is located, and the buyer's new property immediately effects acquisition of the produce on the buyer's behalf...

2. משנה קידושין א:ה

נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות, בכסף ובשטר ובחזקה...

...Property that does not serve as a guarantee can be acquired along with property that serves as a guarantee by means of giving money, by means of giving a document, or by means of taking possession of them. The movable property is transferred to the buyer's possession when it is purchased together with the land, by means of an act of acquisition performed on the land.

3. תפארת ישראל - יכין מסכת בבא בתרא פרק ה

אם היה פקח. הלוקח, והפירות ברשות מוכר או ברשות אחר, וירא לוקח שמא יחזור בו מוכר אחר פיסוק דמים:

If the person is clever: meaning, the buyer, and the produce is on the property of the seller or a third party; and the buyer is worried that the seller might renege after the price is set.

4. משנה מסכת כתובות פרק יג:ח

המוציא שטר חוב על חברו והלה הוציא שמכר לו את השדה אדמון אומר יכול הוא שיאמר אילו הייתי חייב לך היה לך להפרע את שלך כשמכרת לי את השדה וחכמים אומרים זה היה פקח שמכר לו את הקרקע מפני שהוא יכול למשכנו:

With regard to one who produces a promissory note against another, and this borrower produced a bill of sale dated after the promissory note that states that the lender sold

him a field of his, Admon says that the borrower can say: Were I really indebted to you, you should have collected your loan when you sold me the field, and you would not have needed to sell it. And the Rabbis say: This is no proof, as it is possible that this lender was perspicacious, as he sold the borrower the land for a good reason, because now he can take the field as collateral from him in lieu of the outstanding loan.

5. ר' עובדיה מברטנורא מסכת כתובות פרק יג

זה היה פקח שמכר לו את השדה - לפי שהיה זה מברית מטלטליו, ולא היה לו מהיכן ימשכנו על חובו, ועכשיו יטול את הקרקע. ובאתרא דהלוקח יהיב זוזי והדר כתבי שטר מכירה כולי עלמא לא פליגי שהיה למוכר לעכב בחובו המעות שקיבל ולא יכתוב לו השטר, וכיון שכתבו הוכיח שאין לו עליו חוב. כי פליגי, באתרא דכתבי שטרא והדר יהיב הלוקח זוזי, אדמון סבר, איבעי ליה לממסר מודעה איני מוכר לו אלא כדי שאוכל למשכנו. וחכ"א האי דלא מסר מודעא כי ירא שמא ישמע הדבר וימנע מלקנות את השדה. והלכה כחכמים:

6. תוספתא מסכת מנחות (צוקרמאנדל) פרק ג: ד - ז

ד היה מקריב שתי הלחם ונטמאו בידו אומרין לו הוי פקח ושתוק:

ה היה מקריב שני סדרים ונטמאו בידו אומרין לו הוי פקח ושתוק היה מקריב שני בזיכין ונטמאו בידו אומרין לו הוי פקח ושתוק היה מקריב מנחת כהנים ומנחת כהן משיח ונטמאו בידו אומרין לו הוי פקח ושתוק:

ו היה מקריב מנחת פרים וכבשים ונטמאה בידו אומר ומביאים אחרת תחתיה אין שם אלא היא אומרין לו הוי פקח ושתוק:

ז תוספתא מסכת מנחות (צוקרמאנדל) פרק ג: ז

היה מקריב את העומר ונטמאה אומר ומביאין אחרת תחתיה אין שם אלא הוא אומרין לו הוי פקח ושתוק דברי ר' אלעזר בר' שמעון ר' אומר בין כך ובין כך אומרין לו הוי פקח ושתוק שהעומר שקצרוהו שלא כמצותו פסול:

7. ירושלמי מגילה ב: ז דף עג עמוד ג'

היה מקריב מנחת העומר וניטמאת בידו. אומר ומביאין לו אחרת. ואם לאו אומרין לו. הוי פקח ושתוק. הוי פקח ושתוק. דברי רבי. רבי לעזר בירבי שמעון אומר. לעולם אומרין לו. הוי פקח ושתוק. שאין עומר שנקצר שלא למצותו פסול. סבר רבי לעזר בירבי שמעון. שאין העומר פסול מן העלייה.

8. בבלי יומא ו: ז.

ו:

איתמר, טומאת המת, רב נחמן אומר: הותרה היא בצציפור, ורב ששת אומר: דחוייה היא בצציפור...

There is an amoraic dispute with regard to the effect of impurity imparted by a corpse on the conduct of the Temple service. It was stated with regard to impurity imparted by a corpse that Rav Nahman said: It is permitted in cases involving the public; e.g., when a majority of the Jewish people is impure, the service of a ritually pure priest is not preferable to that of an impure priest. The Temple service proceeds as though there was

no impurity at all. And Rav Sheshet said: Impurity imparted by a corpse is merely overridden in cases involving the public, and service performed by a ritually pure priest is preferable...

ז.

אמר רב ששית: מנא אמינא לה, דתנא: הנה עומד ומקריב מנחת העומר ונטמאת בגדו, אומר ומביאין אחרת תחתיה. ואם אין שם אלא היא, אומרים לו: הוי פקח ושתוק.

The Gemara analyzes the rationale behind the two opinions. Rav Sheshet said: From where do I derive to say that impurity is overridden in cases involving the public? It is as it was taught in a *baraita*: If a priest was standing and sacrificing the *omer* meal-offering and it became impure in his hand, the priest, who was aware of what transpired, says that it is impure and the priests bring another meal-offering in its stead. And if the meal-offering in his hand is the only meal-offering available there, the other priests say to him: Be shrewd and keep silent; do not tell anyone that it is impure.

קתני מיהת אומר ומביאין אחרת תחתיה! אפר רב נחמן: מדינא היכא דאיכא שיריים לאכילה.

In any case, it is teaching that he says that it is impure and the priests bring another meal-offering in its place. Apparently, when it is possible to perform the service in a state of purity, even in cases involving the public, it is preferable to do so, and the prohibition of ritual impurity is not permitted. Rav Nahman rejected the proof and said: I concede that in a case where there are remnants of the offering designated for eating it must be performed in purity wherever possible. Although it is permitted to sacrifice an offering when impure, the mitzva to eat portions of the offering must be performed in a state of purity. Therefore, in cases where portions of the offering are eaten, the preference is to sacrifice the offering in a state of purity.

מיתבי: הנה מקריב מנחת פרים ואילים וכבשים, ונטמאת בגדו, אומר ומביאין אחרת תחתיה. ואם אין שם אלא היא, אומרים לו: הוי פקח ושתוק.

The Gemara raises an objection to the opinion of Rav Nahman from the *Tosefta*: If a priest was sacrificing the meal-offering accompanying the sacrifice of bulls, rams, or sheep, and the meal-offering became impure in his hand, the priest says that it is impure and the priests bring another meal-offering in its stead. And if the meal-offering in his hand is the only meal-offering available there, the other priests say to him: Be shrewd and keep silent; do not tell anyone that it is impure.

מאי לאו, פרים אילים וכבשים דחג!

What, is it not referring to the bulls, rams, and sheep of the festival of *Sukkot*, which are communal offerings that are not eaten? Apparently, even in cases of communal offerings, the priests seek to perform the service in a state of purity and the prohibition of impurity is not permitted but merely overridden.

אמר לה רב נחמן: לא: פרים — פר עבודה זרה, אף על גב דציבור הוא, כיון דלא קביע ליה זמן — מהדרין. אילים — באילו של אהרן, דאף על גב דקביע ליה זמן, כיון דיחיד הוא — מהדרין. כבשים — בכבש הבא עם העומר, דאיכא שיריים לאכילה.

Rav Nahman could have said to you: No, the bulls mentioned in the *Tosefta* are not standard communal offerings. Rather, the reference is to the bull sacrificed when the entire community engages in idolatry unwittingly. Although this offering is a communal offering, since it has no specific time fixed for its sacrifice, we seek out a pure meal-offering in its stead.

Similarly, the rams mentioned in the *Tosefta* are not additional offerings of the Festival. Rather, the reference is to the ram of Aaron sacrificed on Yom Kippur. Although it has a specific time fixed for its sacrifice, since it is an offering brought by an individual, the High Priest, we seek out a pure meal-offering in its stead, as service in a state of impurity is permitted only for communal offerings.

The sheep mentioned are not those for the daily offerings or the additional offerings of the Festival. Rather, the reference is to the sheep that accompanies the *omer* meal-offering, as in that case, there are remnants designated for eating. Therefore, the meal-offering must be offered in purity.

9. משנה בבא מציעא ב:ז

אמר את האבדה ולא אמר סימניה, לא יתן לו. והרמאי, אף על פי שאמר סימניה, לא יתן לו, שנאמר (דברים כב) עד דרש אחיך אותו, עד שתדרש את אחיך אם רמאי הוא אם אינו רמאי...

If a claimant accurately stated what type of item the lost item that was found by another is, but did not state, i.e., describe, its distinguishing marks, the finder shall not give it to them. And in the case of a swindler, even though they stated its distinguishing marks, the finder shall not give the lost item to them, as it is stated: "And if your brother be not near you, and you know him not, then you shall bring it into your house, and it shall be with you until your brother claims [*derosh*] it [*oto*], and you shall return it to him" (Deuteronomy 22:2) - until you scrutinize [*shetidrosh*] your fellow to determine whether they are a swindler or not...

10. תוספתא ב"מ ב:ו

בראשונה כל הבא ונותן סימניה היה נוטלה משרבו הרמאין התקינו שיהא זה נותן סימניה ומביא ראיה שאינו רמאי... Originally, anyone who came and identified distinguishing marks on the lost item would be able to take it. Once the tricksters multiplied, they decreed that a claimant must both give distinguishing marks as well as proof that they are not a trickster...

11. משנה ב"מ ג:ד

ד שנים שהפקידו אצל אחד, זה מנה וזה מאתים, זה אומר שלי מאתים וזה אומר שלי מאתים, נותן לזה מנה ולזה מנה, והשאר יהא מנח עד שיבא אליהו. אמר רבי יוסי, אם כן מה הפסיד הרמאי. אלא הכל יהא מנח עד שיבא אליהו:

In the case of two people who deposited money with one person, and this one deposited one hundred dinars and that one deposited two hundred dinars, and when they come to collect their deposit, this one says: My deposit was two hundred dinars, and that one says: My deposit was two hundred dinars, the bailee gives one hundred dinars to this one and one hundred dinars to that one. And the rest of the money, i.e., the contested one hundred dinars, will be placed in a safe place until Elijah comes and prophetically determines the truth. Rabbi Yosei said: If so, what did the swindler lose? He lost nothing by claiming the one hundred dinars that belongs to another, and he has no incentive to admit the truth. Rather, the entire deposit will be placed in a safe place until Elijah comes. As his fraud will cause him to lose even the one hundred dinars that he deposited, perhaps he will be discouraged from making a fraudulent claim.

ה וכן שני כלים, אחד יפה מנה ואחד יפה אלהי, זה אומר יפה שלי וזה אומר יפה שלי, נותן את הקטן לאחד מהם, ומתוך הגדול נותן דמי קטן לשני, והשאר יהא מנח עד שיבא אליהו. אמר רבי יוסי, אם כן מה הפסיד הרמאי. אלא הכל יהא מנח עד שיבא אליהו:

And likewise, if two people deposited two vessels, one worth one hundred dinars and one worth one thousand dinars, and this one says: The expensive vessel is mine, and that one says: The expensive vessel is mine, the bailee gives the small vessel to one of them, and from the proceeds of the sale of the large vessel he gives the value of the small vessel to the other, and the rest of the money is placed in a safe place until Elijah comes. Rabbi Yosei said: If so, what did the swindler lose? Rather, the entire deposit, i.e., both vessels, are placed in a safe place until Elijah comes or one of them admits his deceit.

12. פירוש המשנה לרמב"ם מסכת תמורה פרק ה

והתחבולה המותרת נקראת הערמה, ושאינה מותרת מרמה

A permitted subterfuge is called *ha'aramah*, while a forbidden one is called *mirmah*.

13. משנה מעשר שני ד:ד

מערימים על מעשר שני כיצד או' אדם לבנו ולבתו הגדולים לעבדו ולשפחתו העברים הילך את המעות האילו ופדה לך את המעשר הזה אבל לא יאמר כן לבנו ולבתו הקטנים לעבדו ולשפחתו הכנענים מפני שידן כידו [We/they may/do/should] act prudently regarding the secondary tithe. How so? One says to his adult son or daughter or to his Hebrew manservant or maid, "Take these coins and use them to redeem this tithe." However, one may not say this to one's minor son or daughter, or to one's Canaanite manservant or maid, for their hand is like his.

14. משנה תמורה ה:א

כיצד מערימין על הבכור מבכרת שהיתה מעוברת, אומ' מה שבמעיה שלזו, אם זכר, עולה--ילדה זכר, יקרב עולה אם נקבה זבחי שלמים ילדה נקבה תקרב שלמים אם זכר עולה אם נקבה זבחי שלמים ילדה זכר ונקבה זכר יקרב עולה והנקבה תקרב שלמים.

How do/should we/they act prudently with regards to the firstborn? [When] an animal [is] pregnant with its first offspring, he says, "What is inside this, if it is male, it is a burnt offering." If she birthed a male, it shall be sacrificed as a burnt offering. "And if it is female, it is a peace offering." If she birthed a female, it shall be sacrificed as a peace offering. "If it is a male, a burnt offering, and if a female, a peace offering," - if she birthed both a male and female, the male shall be sacrificed as a burnt offering, and the female shall be sacrificed as a peace offering.

15. משנה סוטה ג:ב

ר' אליעזר אומר המלמד את בתו תורה מלמדה תיפלות. ר' יהושע אומר רוצה אשה בקב תיפלות מתשעת קבים ופרישות. הוא היה אומר חסיד שוטה רשע ערום אשה פרושה מכת פרושים הרי אלו מכלי העולם

R. Eliezer says: Anyone who teaches his daughter Torah teaches her frivolity.
R. Joshua says: a woman prefers on *kab* (=approx. 2.17 liters) of/and frivolity to 9 *kabs* and abstinence. He would say: A foolish pietist, a cunning rogue, an abstinent woman and the wound of celibate men, these bring destruction upon the world.